

مرضیه روایتی

دارای تحصیلات سطح ۳ حوزوی و نویسنده کتاب احکام آرایش و زینت

جراحی زیبایی از منظر شرعی

فطرت انسان به سمت زیبایی و کمال گرایی است و زیبایی رومی طلبید و خداوند متعال نیز پس از خلق انسان به خودش

تبریک گفت. به تناسب حکمت وجود انسان در این کره خاکی و در این دنیا، توانایی‌ها، استعدادها و زیبایی‌های جسمی و ظاهری هدیه شده است که اگر تابع حکمت خداوند باشیم و ایمان داشته باشیم که هر چه داریم و نداریم براساس حکمت است، قبول چهره ظاهری برای مارتاحت خواهد بود. اما از آنجایی که به این حکمت ایمان نداریم، مشکل و معضلی سال هاست که در جامعه ما رواج پیدا کرده و آن هم بحث عمل‌های زیبایی است که متأسفانه در سطح جهانی در این حوزه ما ایرانی‌ها رتبه داریم؛ عمل‌هایی که گاهی تهاجمی و بی‌رحمانه به بدن وارد می‌شود و به آن آسیب می‌زنند.

عمل‌های زیبایی به انواع مختلف اتفاق می‌افتند؛ از کاشت مژه بگیرد تا عمل بینی. از انواع تتوها، تزریق ژل، ساکشن بدن، بلفاروپلاستی یا برداشتن پف زیر چشم، لیفت پوست صورت و غیره، همه به اشکال مختلف در حال انجام هستند و نه تنها خانم‌ها بلکه آقایان نیز درگیر آن‌ها هستند. این عمل‌ها احکامی دارد که باید به آن‌ها توجه داشته باشیم. نکته قابل ملاحظه دو طرفه بودن آن‌هاست. به این معنی که بخشی از احکام به شخص انجام دهنده عمل برمی‌گردد، یعنی فردی که مورد عمل واقع می‌شود، و بخشی هم به شخص پزشک یا فردی که عمل را در هر محیطی از قبیل آرایشگاه انجام می‌دهد.

در باره خود شخص، می‌توان از جنبه‌های مختلف بحث را بررسی کرد. نکته اول، بحث ضررهای این جراحی‌هاست. حکمی که مراجع تقلید در باره عمل‌های زیبایی دارند این است که اگر ضرر قابل توجهی به بدن ندارد، اشکالی ندارد. اما حکم شرعی در باره اینکه گاهی عمل‌هایی انجام می‌شود که برای بدن ضرر دارد و به تناسب توانایی جسمانی افراد زبان‌هایی به بدن وارد می‌کند، متفاوت است.

تشخیص ضرر به عهده خود مکلف است به این معنی که اگر می‌داند زبانی به جسم وارد می‌شود مرتکب عمل حرامی شده است. درست است که این جسم متعلق به خود ماست ولی خداوند متعال ضرر رساندن به جسم را به ما اجازه نداده و اگر فردی این عمل را انجام دهد، مرتکب فعل حرامی شده است.

گاهی عمل‌ها جنبه درمانی دارد و باید اتفاق بیفتد تا بیماری درمان شود، که در این حالت عمل واجب است، ولی وقتی بحث فقط زیبایی است و احتمال زیان به بدن وجود دارد این عمل ممکن است در حکم حرام باشد.

یک مسئله دیگر این است که اگر شخص بر اثر این عمل نتواند تا چند روز وضو و غسل خود

را انجام دهد براساس فتوای آیت‌العظمی خامنه‌ای تبدیل عمدی وضو و غسل به جبیره (که بدون ضرورت بوده است) این کار نیز حرام است. ولی اگر عملی بود که وضو و غسل عادی بود، مشکلی ندارد. مثال باز این کار نتوانست که چند روزی نباید آب به پوست برسد. این عمل چون عمدی بوده و ضرورت نداشته، حرام است.

نکته دیگر این است که می‌بینیم افراد برای این عمل‌ها به پزشک غیر هم‌جنس مراجعه می‌کنند. به عنوان مثال خانم برای عمل زیبایی که ضرورتی هم ندارد، سراغ پزشک آقای می‌رود. در این مورد نیز خانم باید دقت داشته باشد که اگر این عمل در گردی صورت و دست تا مچ است اجازه دارد و مشکلی نیست، اما همین عمل هم که در حدود مشخص

است اگر آقای دکتر بدون دستکش صورت خانم را لمس کند یا نگاه حرامی داشته باشد، فعل حرام است و هم پزشک و هم خانم مراجعه کننده مرتکب فعل حرام و گناه شده‌اند. اما اگر پزشک دستکش پوشیده و نگاه حرامی نداشته باشد اشکالی ندارد.

اگر این عمل زیبایی غیر از دست و صورت باشد مانند پروتز سینه یا ساکشن چربی شکم و پهلو باشد، چون ضرورت ندارد و فقط بحث زیبایی است خانم اجازه ندارد به پزشک مرد مراجعه کند و این رجوع حرام است.

در باره طرف دیگر انجام دهنده اعمال زیبایی که گفتیم ممکن است پزشک یا افراد دیگری مانند آرایشگران یا متصدی یک دستگاه مانند لیزر باشند. فردی که این عمل‌ها را انجام می‌دهد باید دقت کند چون صرف زیبایی است و جنبه درمانی ندارد و اگر انجام نشود زبانی متوجه مراجعه کننده نیست، نکته اولی که به او وارد است، بحث دیه است. به دلیل زخمی که به بدن وارد می‌شود دیه به گردن این افراد است. چون جراحی بدون ضرورت ایجاد می‌کند مگر اینکه شخص مراجعه کننده چون با رضایت می‌آید این دیه را ببخشد.

در بحث قبول مراجعه کننده هم همان بحث هم‌جنس بودن موضوعیت دارد که به آن اشاره کردیم اما نکته مهم این است که در برخی عمل‌ها که ضرورت هم ندارد حتی اگر پزشک هم‌جنس هم باشد باز هم حرام است مانند لیزر عورت.

در باره درآمد عمل‌های زیبایی نیز یک نکته را پزشکان و افراد باید مدنظر داشته باشند و آن هم این است که چون عمل صرف زیبایی است و برای بدن ضرورت ندارد و آب برای مدتی برای وضو و غسل زیان دارد و افراد برای انجام واجبات دچار مشکل می‌شوند. درآمد از نظر مراجع تقلید دچار اشکال است و باید به این نکته توجه داشته باشند.

نکته پایانی اینکه مضرات این عمل‌ها بسیار زیاد مشاهده شده است. پیشنهاد می‌کنم افراد قبل از مراجعه آگاهی خود را هم در زمینه پزشکی و هم در زمینه شرعی در باره این عمل‌ها افزایش دهند.

کسی که تنها به ظاهر اهمیت می‌دهد، در زمینه‌هایی مثل مهارت‌های همدلی، تفکر مثبت و حل تعارض‌های بین فردی ضعیف عمل می‌کند. وقتی از او بپرسید آخرین کتابی که خوانده یا فیلمی اثرگذاری که دیده چیست، پاسخی ندارد. این افراد ذهنیتی رها شده و دور از رشد درونی دارند و خویشتن‌نوازی آن‌ها محدود به ظاهرشان است. تعادل میان ظاهر و ذهن مهم‌ترین عامل در حفظ عزت نفس و سلامت روان است.

آموزش راهکارهای عزت نفس

او با اشاره به اهمیت تعادل بین رسیدگی به ظاهر و ذهن می‌گوید: عمل‌های زیبایی و رسیدگی به ظاهر بخشی از علم روز دنیا است و هیچ اشکالی ندارد که افراد برای برطرف کردن نواقص ظاهری یا پیشگیری از پیری از این علم استفاده کنند. خداوند این توانایی را در پزشکان قرار داده تا با دانش خود به زیبایی و کیفیت زندگی افراد کمک کنند. اما نکته مهم این است که این توجه به ظاهر نباید به قیمت غفلت از ذهن و درونمان تمام شود.

این روان‌شناس تأکید می‌کند: جامعه، رسانه‌ها، روان‌شناسان متعهد، کتاب‌ها و مجلات باید دست به دست هم بدهند و راهکارهای افزایش عزت نفس و خودارزشمندی را به مردم آموزش دهند. ما باید به جای برجسب‌زنی به کسانی که عمل زیبایی انجام می‌دهند، فرهنگ‌سازی کنیم و نشان دهیم که رسیدگی به ظاهر باید در کنار رسیدگی به ذهن باشد. همان‌طور که افراد از روتین‌های پوستی مثل آبرسان، ضد آفتاب و شوینده بهره می‌برند، باید روتین ذهنی هم داشته باشند. این یعنی زمانی را به مطالعه، خودشناسی، مهارت‌آموزی و بررسی احساسات و رفتارهای خود اختصاص دهند.

کلید سلامت روان

اگر فردی هر شب برای خود وقت بگذارد و رفتارهایش را ارزیابی کند، از اشتباهاتش درس بگیرد و روی هیجان‌ات و روابطش کار کند، همان قدر که به ظاهر خود توجه دارد، ذهنش نیز رشد خواهد کرد. برای مثال، همان‌طور که چروک پیشانی را با بوتاکس می‌پوشانید، باید مراقب باشید که با رفتارهای اشتباه، دل عزیزانمان را نشکنید. اگر تناسبی بین خانه ظاهری (ساجکت هاوس) و خانه ذهنی (آبجکت هاوس) وجود داشته باشد، هیچ اشکالی در توجه به زیبایی وجود ندارد. مشکل زمانی به وجود می‌آید که ما تنها به ظاهر خود توجه کنیم و ذهن که عامل رستگاری و کمال است، رها شود. تعادل و تناسب بین ظاهر و ذهن کلید اصلی سلامت روان و زندگی شاد است.

